

Förslag till rådets beslut om inrättande av Europeiska flyktingfonden för perioden 2005-2010

Utrikesdepartementet

2004-03-18

Dokumentbeteckning

KOM (2004) 102

Förslag till rådets beslut om inrättande av Europeiska flyktingfonden för perioden 2005-2010

Sammanfattning

Rådets beslut av den 28 september 2000 om inrättande av en europeisk flyktingfond var en av de första åtgärderna inom asylområdet som vidtogs på grundval av Amsterdamfördraget. Den nuvarande flyktingfonden gäller t.o.m. den 31 december 2004. Kommissionen presenterade den 12 februari 2004 ett förslag till en ny flyktingfond för perioden 1 januari 2005 t.o.m. 31 december 2010.

Förslaget syftar till att stödja och uppmuntra medlemsstaternas insatser för att ta emot flyktingar och fördrivna personer, genom att medfinansiera insatser som rör

- mottagningsförhållanden och handläggning av asylärenden
- integration av flyktingar, andra skyddsbehövande och asylsökande, vars vistelse i medlemsstaten är långvarig och/eller stadigvarande
- frivilligt återvändande för personer som anges i punkten ovan, förutsatt att dessa personer inte har fått nytt medborgarskap eller lämnat medlemsstatens territorium.

De sammanlagda anslagen för åtgärden under hela perioden 2005-2010 är 670,090 miljoner euro, jämfört med ca 216,000 miljoner euro för den nuvarande fonden. Utgångspunkten för fördelningen av fondens medel bör enligt kommissionen, liksom för den nuvarande fonden, vara det faktiska antalet asylsökande och personer i behov av internationellt skydd som mottas i varje medlemsstat.

I Sverige är det Migrationsverket som förvaltar den nuvarande fonden och fattar beslut om enskilda projekt i samråd med Integrationsverket.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Fonden föreslås få en varaktighet på sex år (jämfört med den nuvarande fondens fem år), vilket tillåter en flerårig programplanering för två stycken treårsperioder. Härigenom är det möjligt att dels ta hänsyn till den nya budgetplanen 2007, dels utreda vilka konsekvenser utvecklingen av andra ekonomiska instrument inom migrationsområdet kan få för flyktingfonden. Under den första perioden 2005–2007, kommer de totala anslagen allmänt sett att vara jämförbara med dem som gäller i den nuvarande fonden, om än något högre, och under den andra 2008–2010, avses beloppen ökas betydligt inom ramen för den nya budgetplanen. Denna ökning är tänkt att göra det möjligt för flyktingfonden att öka sina konkreta insatser och få fram betydande resultat och effekter inte bara avseende målgrupperna utan också när det gäller asylsystemen.

Enligt förslaget bör principen om s.k. additionalitet och mervärde från gemenskapsmedlen förstärkas, samt att det skall finna en klar koppling till utformandet av en gemensam asylpolitik. Detta innebär bl.a. att flyktingfondens medel inte skall ersätta nationella resurser som normalt anslås till mottagningsförhållanden, integration och frivilligt återvändande, utan skall ge ett stöd till medlemsstaterna för att öka kapaciteten och utforma strukturer som skall genomföra och stödja asylpolitiken.

Det föreslås att fondens målgrupper huvudsakligen skall vara samma som i den första flyktingfonden, dvs. flyktingar, andra skyddsbehövande och asylsökande, med tillägg av personer i behov av internationellt skydd som ett led i vidarebosättning. Även om vidarebosatta personer inte formellt är uteslutna från den nuvarande flyktingfondens verksamhetsområde, omnämns de inte heller, vilket enligt kommissionen har skapat förvirring.

Kommissionen föreslås få en viktigare roll, särskilt vad gäller planering och gemensam informationsspridning. Den skall ansvara för att granska och godkänna de fleråriga programplaneringarna, som består av strategiska

arbetsprogram från medlemsstaterna och genomförs efter samråd med nationella berörda aktörer inom asylpolitiken, liksom också för de årliga ansökningarna om medfinansiering.

90 procent av de anslagna medlen fördelas mellan medlemsstaterna på grundval av ett fast belopp och antal personer i målgruppen som har registrerats på medlemsstatens territorium under de tre föregående åren. 10 procent av medlen får på kommissionens initiativ finansiera insatser på asylområdet och åtgärder för flyktingar och fördrivna personer, som är nyskapande eller av intresse för hela gemenskapen (artikel 8.1).

Gemenskapens bidrag till projekten får inte överstiga 50 procent av totalkostnaden för ett enskilt projekt när det gäller åtgärder som genomförs av medlemsstaterna. Andelen får höjas till 60 procent för projekt som är särskilt nyskapande eller som omfattas av ett gränsöverskridande partnerskap.

Genomförandet av Europeiska flyktingfonden bör, enligt kommissionen, inriktas på uppfyllandet av gemenskapslagstiftningens mål i fråga om en gemensam asylpolitik (direktiv om mottagande av asylsökande¹, ”Dublin II-förordningen”², direktiv om asylförfaranden³, flyktingars rättsliga ställning och subsidiärt skydd⁴). Om mekanismerna för tillfälligt skydd i rådets direktiv 2001/55/EG träder i funktion, skall fonden finansiera brådskande åtgärder till förmån för medlemsstaterna (artikel 9).

Medlemsstaterna skall utse en ansvarig myndighet som ensam skall svara för kontakterna med kommissionen. Denna myndighet kan vara staten, ett nationellt offentligt organ, eller en privaträttslig enhet som omfattas av medlemsstatens lagstiftning och som har en uppgift inom den offentliga sektorn. Den skall verka i en administrativ miljö där den kan utföra sina

---

¹Rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna, EUT L 31, 6.2.2003, s.18.

²Rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat, EUT L 50, 25.2.2003, s.1.

³Ändrat förslag till rådets direktiv om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för att bevilja eller återkalla flyktingstatus i medlemsstaterna, KOM(2002)326 slutlig, EGT C 291, 26.11.2002, s.143.

⁴Förslag till rådets direktiv om miniminormer för när medborgare i tredje land och statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning, KOM(2001)510 slutlig, EGT C 51 E, 26.2.2002, s.35.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget förutses inte få några direkta effekter på svenska regler.

1.3 Budgetära konsekvenser

De sammanlagda anslagen för åtgärden under hela perioden 2005-2010 är 670,090 miljoner euro i åtagandebemyndiganden. Anslagen för perioden 2007-2010 är preliminära och skall vara förenliga med den ekonomiska planeringen inom budgetplanen efter 2006.

De berörda budgetposterna i EU-budgeten (nummer och beteckning) är:

18 03 03 – Europeiska flyktingfonden

18 03 04 – Katastrofinsatser vid massiv tillströmning av flyktingar

18 01 04 02 – Europeiska flyktingfonden – Administrativa utgifter

18 01 04 03 - Katastrofinsatser vid massiv tillströmning av flyktingar

Bidraget till tekniskt stöd (medel för förvaltning och administration av fonden) kommer att höjas och bestå av ett fast belopp, 30 000 euro, och ett varierande belopp som motsvarar högst 5 procent av den årliga tilldelningen till medlemsstaten. Bidraget skall täcka hela eller delar av utgifterna för ansökningsomgångarna, urvalet av projekt, den administrativa, kontraktsmässiga och ekonomiska förvaltningen av projekten, offentliggörande och spridning av information, tillsyn och utvärdering samt inledande kontroller och revision. Medlemsstaten skall säkerställa en tillräcklig finansiering av den ansvariga myndigheten så att denna kan uppfylla sina uppgifter korrekt och utan avbrott under 2005-2010 (artikel 12.3).

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige stöder inrättandet av en Europeisk flyktingfond som träder i kraft den 1 januari 2005 när den nuvarande flyktingfonden upphör. Sverige kan i

stort ställa sig positivt till förslaget, som är ett led i genomförandet av harmoniseringen av asylpolitiken.

2003/04:FPM79

ställer sig Sverige tveksamt till att redan nu fatta

Projekt som kan beviljas medel ur fonden har hittills haft en relativt kort programperioden, endast ett år. Detta har inneburit att samma år som vissa projekt löper, skall projekt från föregående år utvärderas och projekt för nästkommande år planeras. Den nationella administrationen av fonden har därför blivit tungrodd. Den korta programperioden har dessutom inneburit en begränsning såtillvida att vissa projekt knappt når sin fulla kapacitet förrän det är dags att avsluta dem. Sverige stöder därför förslaget om införandet av längre programperioder.

Europeiska flyktingfonden bör stödja åtgärder som är nödvändiga för att förbättra mottagningskapaciteten och asylsystemen i de nya medlemsstaterna i samband med genomförandet av den nya gemenskapslagstiftningen. Dessa länder kommer sannolikt att få se en ökning av antalet asylsökande. En ökning av de sammanlagda anslagen för fonden får mot denna bakgrund anses befogad.

Vidarebosättning (flyktingkvot) är ett viktigt instrument för att tillgodose behovet av internationellt skydd. Sverige är därför positivt till att denna grupp har uppmärksamats i förslaget och identifierats som en av målgrupperna.

Sverige ställer sig bakom de kriterier för fördelning av fondens medel som kommissionen föreslår.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har hittills huvudsakligen lämnat synpunkter av preliminär karaktär eftersom beredningen inom departement och med berörda myndigheter inte hunnit slutföras. Ett flertal länder har invänt mot att 10 procent av medlen på kommissionens initiativ får användas för finansiera projekt på asylområdet och åtgärder för flyktingar och fördrivna personer, som är nyskapande eller av intresse för hela gemenskapen (artikel 8.1). Istället har dessa länder föreslagit att fem procent skall få användas för dessa ändamål.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Endast kommissionens ståndpunkt är för närvarande känd.

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det irländska ordförandeskapet har meddelat att behandlingen av förslaget har prioritet. Vid mötet i rådets asylarbetsgrupp den 15 april 2004 kommer förslaget att fortsätta förhandlas.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 63.2 b i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

3.3 Fackuttryck/termer

Vidarebosättning till Sverige brukar också benämnas flyktingkvot och innebär att i första hand skyddsbehövande personer som befinner sig utanför sitt hemland beviljas uppehållstillstånd av Migrationsverket och överförs till Sverige.